

KİTAP TANITIMI

An Assessment on the Book

**ORTA ASYA'DAN BALKANLAR'A
KOBİ NİTELİĞİNDE AİLE İŞLETMELERİ**

*SME TYPE FAMILY BUSINESSES
FROM CENTRAL ASIA TO THE BALKANS*

Editörler: Yrd.Doç.Dr. Selim ÖZDEMİR

Yrd.Doç.Dr. Selami ÖZCAN

Edited by: Asst.Prof.Dr. Selim OZDEMIR

Asst.Prof.Dr. Selami OZCAN

1. Basım, Nobel Yayıncılık, 237 sayfa, Nisan 2011, Ankara

Arş.Gör. Ramazan NACAR ve Arş.Gör. Üzeyir YILDIZ

Yalova Üniversitesi İİBF İşletme (İng.) Bölümü

ramazannacar@gmail.com, yildizuzeyir@hotmail.com

Editörlüğünü Yalova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İngilizce İşletme Bölümü Öğretim Üyeleri Yrd.Doç.Dr. Selim ÖZDEMİR ile Yrd.Doç.Dr. Selami ÖZCAN'ın yaptığı, “**Orta Asya'dan Balkanlar'a KOBİ Niteliğinde Aile İşletmeleri**” kitabı, Türkiye ve Türk işletmeleri ile tarihi, kültürel ve ekonomik açıdan yakın ilişkiler içerisinde olan, oldukça geniş bir coğrafyadaki aile işletmelerini detaylı ve farklı bakış açılarıyla ele almaktadır. Kitapta özellikle KOBİ niteliğindeki aile işletmelerine odaklanılmış ve bu alandaki Türkçe literatüre önemli katkı sağlanmıştır. Kitap Türkiye ve sekiz farklı ülkedeki aile işletmelerini,

hem ülke hem de işletme bağlamında irdelediğinden, okuyucuya farklı ülkelerdeki aile işletmelerini ve bu alandaki farklı örnekleri karşılaştırmalı ve uluslararası bir bakış açısıyla yakından takip edebilme imkânı tanımaktadır. Ayrıca, Türkiye dâhil dokuz ülkenin aile işletmelerinin incelendiği bu kitap, bu alanda ülkemizdeki ilk yayın olma özelliğine de sahiptir.

Kitabın sunuşu, Aile İşletmeleri alanındaki çalışmalarıyla bilinen Türk Yönetim Akademi dünyasının duayen Hocası **Prof.Dr. Tamer KOÇEL** tarafından kaleme alınmıştır. Prof.Dr. Koçel, kitabın sunuş yazısında bu alandaki literatüre yaptıkları katkıdan dolayı kitabın hazırlanmasında emeği geçen Hocalara teşekkürlerini iletmış ve kitabın uluslararası ve karşılaştırmalı yaklaşımından övgüyle bahsetmiştir.

Kitabın önsözünü kaleme alan editörler ise aile işletmelerinin artan önemine vurgu yapmış ve Orta Asya'dan Balkanlar'a dokuz farklı ülkeden, on değişik üniversiteden yerli ve yabancı onyeddi akademisyen tarafından kaleme alınan kitabın içeriği hakkında kısa bir değerlendirme yapmışlardır.

Kitabın ilk bölümünü Serkan BAYRAKTAROĞLU, Dzhemilya DOSALİYEVA ve Mustafa ARAS'ın Rusya'daki iş ilişkileri ve aile işletmeleri bazındaki girişimciliği Rusya'nın tarihiyle birlikte tarihsel bir süreç içinde ele alan **“Rusya’da Aile İşletmeleri”** başlıklı çalışması oluşturmaktadır. Rusya’da aile işletmeleri ve gelişimi ile aile işletmeleri alanındaki ilgili yasal düzenlemeleri ele alan yazarlar, Rusya’daki KOBİ’ler üzerinden aile işletmelerinin de sektörel analizini yapmış ve Rusya’da 1996 yılında kurulan bir aile işletmesi örneği ile konuyu detaylandırmışlardır.

Nurettin CAN, Kazakistan’daki KOBİ’lerin gelişimini ele aldığı **“Orta Asya Türk Cumhuriyetleri’nde Orta Sınıfın İnşası: Kazakistan’daki KOBİ’lerin Gelişimi Örneği”** başlıklı çalışmasıyla ikinci bölümde yer almıştır. Öncelikle Orta Asya Türk Cumhuriyetleri’ni Kazakistan örneği üzerinden ve Türk tarihi perspektifiyle geniş bir biçimde irdeleyen yazar, daha sonra Kazakistan’ın iş dünyasına sunduğu fırsatlara değinmektedir. CAN, ayrıca çalışmasında KOBİ’lerin önünün açılması gerekliliğine vurgu yapmış ve bu alana yönelik öneriler sunmuştur.

Üçüncü bölümde, Azamat MAKSUDUNOV ve Ercan EKMEKÇİOĞLU, Kırgızistan örneği üzerinden aile işletmeciliğini **“Kırgızistan Ekonomisi ve Aile İşletmeciliği”** başlıklı çalışmalarıyla ele almışlardır. Kırgızistan’daki özel sektör ve girişimciliği de tartışan yazarlar, Kırgızistan’da işletmelerden alınan vergilerden de bahsederek, bu ülkede iş yapmayı düşünen yerli ve yabancı işletmelere rehber niteliğinde bir çalışma ortaya koymuşlardır. Son olarak ta yazarlar, kurumsallaşmış bir Kırgız aile işletmesi örneği vererek çalışmalarını daha da zenginleştirmişlerdir.

Dördüncü bölümde, **“Azerbaycan’da Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler”** başlıklı çalışmalarıyla Selim ÖZDEMİR ve Nesimi KAMALOV, Azerbaycan’da küçük işletmeciliğin ortaya çıkışında özelleştirme sürecinin rolünü ve günümüz Azerbaycan iş dünyasını ele almaktadırlar. Ülkedeki yasal düzenlemeleri ve özellikle KOBİ temelli hukuki mevzuatı ele alan yazarlar, çalışmalarında ülkedeki girişim desteklerine de yer vermektedirler. Ayrıca yazarlar, Azerbaycan’da

KOBİ'lerin gelişimini de değerlendirmişler ve konuyla ilgili birtakım önerilerde bulunmuşlardır.

Beşinci bölümde, Tatiana PAPIASHVİLİ ve İlyas ÇİLOĞLU, “**Gürcistan’daki Küçük Ölçekli Aile İşletmelerinin Makroekonomik Bağlantıları**” başlıklı çalışmalarında, diğer çalışmalardan farklı olarak konuyu makroekonomik perspektiften ele almışlar ve Gürcistan ekonomisinde KOBİ'lerin rolüne, ilgili yasal düzenlemelere, Gürcistan’ın KOBİ niteliğindeki işletmelerinin uluslararası deneyimlerine ve sektör profiline değinmişlerdir. Yazarlar, çalışmalarını Gürcistan için önemli büyüklükte bir saha çalışması ile güçlendirmişler ve Gürcistan’daki aile işletmelerinin mevcut durumunu değerlendirerek çalışmalarını sonlandırmışlardır.

Altıncı bölümde, Ahmet DİNÇ ve Fatih CURA, “**Irak’ta Aile İşletmeleri**” başlıklı çalışmalarıyla aile işletmelerini kitaptaki tek Ortadoğu ülkesi olan Irak kapsamında değerlendirmişlerdir. Irak ekonomisi ve Irak ekonomisinde aile işletmelerinin yerini sektörel bir analizle inceleyen ve Irak’ta yer alan aile işletmelerini de tanıtan yazarlar, bir aile işletmesi örneği üzerinden konuyu detaylı bir şekilde ele almışlardır. Son olarak, yazarlar, Irak ekonomisinde aile işletmeleriyle ilgili genel bir değerlendirme yapmışlardır.

“**Türkiye’de Aile İşletmeleri**” başlıklı çalışmasıyla Asuman SÖNMEZ, yedinci bölümde ülkemizdeki aile işletmelerini temel kavramlardan (aile, işletme ve mülkiyet) hareketle incelemiştir. Aile işletmelerinin özelliklerini, ekonomideki rollerini, güçlü ve zayıf yönlerini ve karşılaştıkları sorunları ele alan SÖNMEZ, ülkemizdeki aile işletmelerinin yapısını bir aile işletmesi örneği üzerinden inceleyerek, kuşak bazında ve üretim-pazarlama açısından bir değerlendirme yapmıştır.

Sekizinci bölümde, Constanta BODEA ve İsa TAK, “**Romanya’daki Aile İşletmeleri**” başlıklı çalışmalarıyla konuyu Avrupa Birliği üyesi ve bir Balkan ülkesi olan Romanya kapsamında, istatistiksel verilere dayanarak incelemiştir. Rekabet gücü temelinde, Romanya’daki iş ortamı ve aile işletmeleri hakkında değerlendirmeler yapan yazarlar, çalışmalarını Romanya’da faaliyet gösteren bir aile işletmesine yer vererek güçlendirmişlerdir.

Dokuzuncu ve son bölümde, Mustafa ÜÇ ve Idaver SHERİFİ, “**Arnavutluk’ta Aile İşletmeleri**” başlıklı çalışmalarıyla, Arnavutluk’taki aile işletmelerini yasal düzenlemeler ve sektörel analize yönelik olarak incelemişler ve Arnavutluk ekonomisinde KOBİ’lerin önemi ve dağılımına yer vermişlerdir. Diğer yazarlar gibi ÜÇ ve SHERİFİ de çalışmalarında örnek olay analizi olarak bir Arnavut aile işletmesine yer vermişlerdir.

Sonuç olarak, tanıtımı ve değerlendirmesi yapılan “**Orta Asya’dan Balkanlar’a KOBİ Niteliğinde Aile İşletmeleri**” adlı bu kitap, Türkiye’de alanında yazılmış ilk eser olma özelliğine sahiptir. Kitaptaki tüm çalışmaların herbiri ilgili ülke

hakkında detaylı bilgi vermekte, ülkelerin yasal düzenlemelerini ele almakta ve sektörel analizlerle KOBİ'ler ve aile işletmeleri açısından konuyu değerlendirmektedir. Tüm çalışmaların en az bir örnek olayla konuyu tarihi ve rekabetçi bir perspektifle ele almış olması kitabın özgün yönlerinden birisi olmuştur. Örnek olaylara ek olarak, tüm çalışmalar farklı bir perspektifle aile işletmelerini değerlendirdikleri gibi ikincil verilerle de çalışmalarını güçlendirmişlerdir. Bu yönüyle de kitap oldukça zengin bir içerik sunmaktadır. Herbir ülkeye ait örneğin olması ve ülkeler hakkında sunulan detaylı bilgiler, okuyuculara KOBİ niteliğindeki aile işletmelerini karşılaştırmalı ve uluslararası bir perspektifle inceleme ve anlama fırsatı sunmaktadır. Buna ek olarak, okuyucular söz konusu ülkeler hakkında da bilgi sahibi olmaktadır. Yine yazarların tümü, çalışmalarında somut öneriler içeren sonuç bölümleriyle hem konuyu etraflıca toparlamış hem de bu ülkelerde yatırım yapmayı planlayan Türk girişimcileri için oldukça kıymetli ve yol gösterici nitelikte değerlendirmeler yapmışlardır. Bu yönüyle, kitap genel olarak bir rehber niteliğindedir.

Diğer yandan, kitap alanında ilk olması nedeniyle büyük bir önem arz etmekle birlikte, her ne kadar örnek olaylarla konu desteklenmiş olsa da, çalışmaların makro bir perspektife sahip olması, daha çok ikincil verilere dayalı yasal ve sektörel analizler yapılmış olması; kitabın bütünlüğü açısından önemli, ancak bu alandaki literatür açısından eksik kalmıştır. Bundan sonraki bu alanla ilgili çalışmaların daha mikro perspektifle ve saha çalışmasına dayanılarak yapılıyor olması, bu alandaki çalışmaları hem içerik hem de literatüre olan katkıları açısından daha da zenginleştirecektir. Ayrıca, sonraki çalışmaların hem ülke hem de coğrafi olarak daha geniş ve kapsamlı hazırlanması gerekmektedir. Elbette, uluslararası alanda çok sayıda ülkede, özellikle de saha araştırmalarını içeren çalışmaları yürütmenin büyük zorlukları bulunmaktadır, ancak bu tür çalışmaların literatüre olan katkısı da yadsınamaz düzeydedir. Sonraki çalışmaların mikro perspektifle, istatistiksel yaklaşım ve analizleri kullanarak ve saha araştırmasına dayanılarak hazırlanması öncelikli konu olmalıdır. Ayrıca ülkelerin ve ilgili sektörlerinin GZFT (SWOT) analizlerinin de çalışmalara dahil edilmesi stratejik açıdan çalışmaların içeriğini daha da zenginleştirecek ve çalışmaların hem literatüre hem de pratiğe (iş dünyası, girişimciler, vb.) olan somut katkısını arttıracaktır.

**“Orta Asya’dan Balkanlar’a
KOBİ Niteliğinde Aile İşletmeleri”nin Yazarları**

Yrd.Doç.Dr. Selim ÖZDEMİR

Lisans eğitimini Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde (1988), doktorasını Kışinev Ekonomi Akademisi’nde tamamladı (1993-1995). Rusya Uluslararası Doğu Üniversitesi İşletme Bölümü’nde öğretim üyeliği yaptı (1995-1999). Azerbaycan Kafkas Üniversitesi’nde İşletme Bölüm Başkanı, MBA Koordinatörlüğü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü görevlerinde bulundu (1999-2009). North-Texas üniversitesinde misafir öğretim üyesi olarak bulundu (2006). Alabama-Troy Üniversitesi tarafından yarı zamanlı öğretim üyesi sıfatıyla ders vermesi kabul edildi (2008). İngilizce, Rusça, Azerbaycan Dili bilmekte olup, 2009’dan bu yana Yalova Üniversitesi İşletme Bölümü öğretim üyesi olarak çalışmalarına devam etmektedir.

Yrd.Doç.Dr. Selami ÖZCAN

Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde lisans eğitimini başarı ile tamamladı. Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde İşletme Anabilim dalı, Sayısal Yöntemler bilim dalında yüksek lisansını, “İstatistiksel Proses Kontrol Teknikleri ve Çimento Sanayinde Pareto Analizi Uygulaması” adlı teziyle tamamladı. Daha sonra Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim dalı, Üretim Yönetimi ve Pazarlama bilim dalında Doktorasını, “ISO 9000 Standartlarının Uygulanmasıyla Ortaya Çıkan Kalite Maliyetleri Analizi” başlıklı teziyle tamamlayıp, 1998 yılında doktor unvanını aldı. 2003-2004 yılları arasında Post Doktora programı kapsamında Sorbonne Nouvelle Université 3 te “Yüksek Öğretimde Kalite” konulu çalışma yapmıştır. 2007 yılında KOSGEB Sivas Sinerji Odağı yöneticiliği yapmıştır. 10 Haziran-10 Eylül 2011 yılında 3 aylık görevlendirme ile gittiği Virginia International University (VIU), misafir öğretim üyesi olarak doktora sonrası bilimsel araştırmalar yapmıştır. Kamu ve özel sektöre yönelik çok sayıda eğitim semineri vermiştir. 2007 Yılında Mustafa Kemal Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu, Seyahat İşletmeciliği bölümünde Yardımcı Doçent olarak göreve başladı. 2009 Yılından itibaren Yalova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümünde öğretim üyesi olarak kalite, üretim ve pazarlama konularında çalışmalarına devam etmektedir.